

Curtea Supremă de Justiție

DECIZIE

02 august 2022

mun. Chișinău

Colegiul Penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în componența:

Președinte – Toma Nadejda,

Judecători – Boico Victor, Diaconu Iurie, Catan Liliana, Guzun Ion,

a judecat, fără citarea părților, în baza materialelor cauzei, recursul ordinar declarat de către procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Devder Djulieta, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 01 martie 2022, în cauza penală în privința lui

Ivanov Viorel XXXXXX.

Termenul examinării cauzei:

Prima instanță: 19.04.2016 – 25.03.2021.

Instanța de apel: 19.04.2021 – 01.03.2022.

Instanța de recurs: 18.05.2022 – 02.08.2022.

A C O N S T A T A T :

1. Prin sentința Judecătoriei Orhei, sediul Central din 25 martie 2021, Ivanov Viorel a fost recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 287 alin. (1) Cod penal.

Ivanov Viorel a fost liberat de răspundere penală pe art. 287 alin. (1) Cod penal în baza art. 53 lit. j) și art. 60 alin. (1) lit. b) Cod penal, în legătură cu expirarea termenului de prescripție de tragere la răspundere penală.

S-a încetat procesul penal în cauza privind învinuirea lui Ivanov Viorel de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 287 alin. (1) Cod penal, în legătură cu expirarea termenului de prescripție de tragere la răspundere penală.

Acțiunea civilă depusă de Cobîscan Dumitru împotriva lui Ivanov Viorel cu privire la încasarea prejudiciului moral în mărime de 50 000 lei și a cheltuielilor de asistență juridică în sumă de 500 lei, a fost admisă parțial.

S-a încasat de la Ivanov Viorel în beneficiul lui Cobîscan Dumitru prejudiciul moral în mărime de 10 000 lei și cheltuielile de asistență juridică în mărime de 500 lei, în rest, cerințele lui Cobîscan Dumitru au fost respinse, ca fiind neîntemeiate.

S-a încasat de la Ivanov Viorel, în beneficiul statului, cheltuielile judiciare pentru instrumentarea cauzei penale la etapa urmăririi penale în

mărime de 112 lei, cu titlu de cheltuieli pentru efectuarea expertizelor.

2. Pentru a se pronunța în cauza dată, în sensul enunțat, prima instanță a constatat că, *Ivanov Viorel, la 28 septembrie 2015, aproximativ la ora 10.30, în incinta biroului de serviciu al expertului judiciar medico-legal Cobîscan Dumitru, amplasat în sediul Secției Medico-Legale a Spitalului raional Orhei, pe adresa or. Orhei, str. Constantin Negruzzi 85, încalcând grosolan ordinea publică, exprimând o vădită lipsă de respect față de societate, în mod public, manifestând o neglijare premeditată demonstrativă a conduitei în societate, în prezența mai multor persoane, dând dovadă de necuviință și neobrăzare, cu scopul de a înjosi onoarea și demnitatea expertului judiciar medico-legal Cobîscan Dumitru, având un comportament batjocoritor, i-a strigat jignitor și necenzurat, apoi, fără pricină, din intenții huliganice, urmărind manifestarea bravurei sale și a forței grosolane, i-a aplicat mai multe lovituri cu pumnii în regiunea capului, cauzându-i lui Cobîscan Dumitru vătămări corporale ușoare cu dereglarea sănătății de scurtă durată sub formă de traumă cranio-cerebrală închisă manifestată prin comoție cerebrală, echimoză cu edem al țesuturilor moi subdiacente la nivelul feței.*

Ulterior, nu s-a supus cerințelor legale ale infirmierei Secției Medico-Legale a Spitalului raional Orhei, Uștiuc Tamara, de a înceta acțiunile huliganice și la încercarea acesteia de a curma acțiunile huliganice, a aplicat în privința cet. Uștiuc Tamara violență, exprimată prin lovirea cu pumnii în regiunea capului, apucarea cu mâinile de gât, împingerea violentă cu capul de perete, acțiuni soldate cu cauzarea ultimei a vătămarilor corporale ușoare cu dereglarea sănătății de scurtă durată sub formă de traumă cranio cerebrală închisă manifestată prin comoție cerebrală, laringită acută posttraumatică, acțiuni care au suspendat temporar activitatea normală a Secției Medico-Legale a Spitalului raional Orhei.

Prima instanță a stabilit că, acțiunile lui Ivanov Viorel urmează a fi calificate în baza **art. 287 alin. (1) Cod penal**, pe semnele: *huliganismul, adică acțiunile intenționate care încalcă grosolan ordinea publică, însoțite de aplicarea violenței asupra persoanelor, de opunerea de rezistență violentă altor persoane care curmă actele huliganice.*

3. Sentința a fost atacată cu apel de către avocatul Rotaru Vitalie, în numele inculpatului Ivanov Viorel, prin care a solicitat casarea sentinței, rejudecarea cauzei și emiterea unei decizii, prin care cet. Ivanov Viorel să fie achitat de infracțiunea incriminată, întrucât fapta nu a fost săvârșită de către acesta, iar faptele acestuia nu întrunesc elementele infracțiunii.

3.1 În conținutul cererii de apel depuse, apărătorul inculpatului a invocat că:

- instanța incorect a ajuns la concluzia că cet. Ivanov Viorel se face vinovat de infracțiunea incriminată, iar instanța de fond a dat o apreciere eronată probelor prezentate de către acuzare și cercetate în cadrul ședinței de

judecata, iar la materialele cauzei lipsesc careva probe plauzibile, precum că inculpatul a săvârșit infracțiunea incriminată;

- învinuirea înaintată este neclară, superficială nefiind indicat prin care acțiuni concrete cet. Ivanov Viorel a săvârșit infracțiunea de huliganism, ceea ce constituie o încălcare flagrantă a drepturilor inculpatului prevăzute de art. 6 CEDO, iar învinuirea înaintată lui Ivanov Viorel a fost combătută prin declarațiile martorilor Chiriac Serghei, Salin Florina, Gospodari Maria care în cadrul cercetării judecătorești au declarat că cet. Ivanov Viorel nu a aplicat violența fizică asupra presupuselor părți vătămate;

- instanța de fond nu a apreciat separat fiecare probă prezentată de părți, nu le-a supus unei analize minuțioase și desfășurate, nu s-a expus asupra admisibilității sau inadmisibilității acestora cu o argumentare clară în concluziile sale, apreciindu-le la general printr-o frază „argumentele nefondate ale apărării” fără o motivare plauzibilă în acest sens;

- instanța de fond, contrar prevederilor legale, a dat o apreciere credibilă delarațiilor părților vătămate depuse la faza de urmărire penală și nu a dat o apreciere pertinentă declarațiilor depuse în cadrul ședinței de judecată;

- instanța ierarhic inferioară doar a transcris declarațiile martorilor audiați, fără a analiza conținutul acestora și fără a dezvălui concluziile sale asupra fiecărei probe separat;

- în urma audierii s-a stabilit că învinuitul la acea dată și la ora indicată s-a aflat la locul comiterii incidentului, însă, acestuia de fapt neîntemeiat și nefondat i-a fost intentată cauza penală, or, instigator al certții au fost alte persoane decât Ivanov Viorel și totodată acesta nu a aplicat violența asupra cuiva și cu atât mai mult nici nu a încălcat ordinea publică;

- în cadrul audierii a indicat o probă care nu a fost examinată de către OUP și anume sondajul video realizat de postul de televiziune Jurnal TV.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 01 martie 2022 a fost admis apelul avocatului Vitalie Rotaru în numele inculpatului Ivanov Viorel, casată total sentința, inclusiv din oficiu, în baza art. 409 al. (2) Cod de procedură penală și s-a pronunțat o nouă hotărâre potrivit modului stabilit pentru prima instanță, după cum urmează:

Procesul penal intentat în privința lui Ivanov Viorel în baza art. 287 alin. (1) Cod penal s-a încetat, pe motiv că fapta constituie contravenție prevăzută de art. 78 al. (2) Cod Contravențional.

Procesul contravențional în privința lui Ivanov Viorel în baza art. 78 alin. (2) Cod contravențional s-a încetat, în legătură cu expirarea termenului de prescripție prevăzut de art. 30 Cod Contravențional.

Acțiunea civilă înaintată de Cobîscan Dumitru s-a admis în parte și anume, s-a încasat de la Ivanov Viorel în beneficiul lui Cobîscan Dumitru

prejudiciul moral în mărime de 2 000 lei și cheltuieli de asistență juridică în mărime de 500 lei.

4.1 În motivarea soluției adoptate, instanța de apel a constatat că sentința nu corespunde rigorilor legislației procesual penale în vigoare, deoarece în acțiunile inculpatului Ivanov Viorel nu sunt întrunite elementele componenței infracțiunii prevăzute de art. 287 alin. (1) Cod penal.

Dând apreciere proprie probelor administrate la materialele dosarului, instanța de apel a constatat că, *Ivanov Viorel, la data de 28 septembrie 2015, aproximativ la ora 10.30, în incinta biroului de serviciu al expertului judiciar medico-legal Cobîscan Dumitru, amplasat în sediul Secției Medico-Legale a Spitalului raional Orhei, pe adresa or. Orhei, str. Constantin Negruzzi 85, i-a aplicat lovituri cu pumnii în regiunea capului, cauzându-i lui Cobîscan Dumitru vătămarea intenționată ușoară a integrității corporale care a provocat o dereglare de scurtă durată a sănătății sau o pierdere neînsemnată, dar stabilă, a capacității de muncă. Ulterior, a maltratat-o și pe infirmierei Secției Medico-Legale a Spitalului raional Orhei, Uștiuc Tamara, apucând-o de gât, împingerea în perete, acțiuni soldate cu cauzarea ultimei a vătămărilor corporale ușoare cu dereglarea sănătății de scurtă durată sub formă de traumă cranio cerebrală închisă manifestată prin comotie cerebrală, laringită acută posttraumatică, acțiuni care au suspendat temporar activitatea normală a Secției Medico-Legale a Spitalului raional Orhei.*

Instanța de apel a statuat că astfel, prin acțiunile sale, Ivanov Viorel a comis contravenție prevăzută de **art. 78 alin. (2) Cod Contravențional**, și anume *vătămarea intenționată ușoară a integrității corporale care a provocat o dereglare de scurtă durată a sănătății sau o pierdere neînsemnată, dar stabilă, a capacității de muncă.*

Cu referire la componența de infracțiune prevăzută de art. 287 alin.(1) Cod penal în decizie s-a menționat următoarele:

„Latura obiectivă se realizează prin acțiuni de încălcare a ordinii publice, astfel, Colegiul consideră că, instanța de fond nejustificat a reținut că, inculpatul a exprimat o vădită lipsă de respect față de societate, a săvârșit acțiuni intenționate prin care a încălcat ordinea publică prin neobrăzare, înjosind onoarea și demnitatea angajaților Secției Medico-Legale ale Spitalului raional Orhei (părțile vătămărate din speță), încălcând timp de 40 minute ordinea publică, suspendând temporar activitatea normală a acesteia, or, potrivit declarațiilor părții vătămărate Cobîscan Dumitru se constată că, în birou a intrat întâi Ivanov Viorel și i-a aplicat lovituri în regiunea capului, apoi peste 5 minute a intrat infirmiera și s-a încăierat cu ea. Aceasta a dorit să-l liniștească dar el a îmbrâncit-o, după 7-8 min. a intrat asistenta medicală și după acest conflict în birou au mai intrat două femei și fratele inculpatului, iar tot conflictul a durat vreo 10 minute.

Prin urmare nu se constată încălcarea ordinii publice prin acțiunile

inculpatului, care a intrat în biroul părții vătămate Cobîscan Dumitru, unde era doar medicul legist Cobîscan Dumitru, i-a aplicat câteva lovituri peste cap, deoarece era afectat de faptul că, la Secția Medico-Legală a spitalului raional Orhei a fost adus corpul neînsuflăit al mamei sale, dar care a fost lăsat fără a-i fi efectuată autopsia și fără a fi plasat în frigider, pe când afara era o căldură insuportabilă, de peste 30 de grade și care s-a început a descompune, iar la data și ora care le-a fost indicată de către acest medic să vină să o ia pentru a fi înmormântată, ultima nu era pregătită, pe motiv că, nu au fost efectuate achitările necesare.

Latura subiectivă a infracțiunii de huliganism se caracterizează prin intenție directă: făptuitorul înțelege că încalcă ordinea publică și exprimă o vădită lipsă de respect față de societate, că aplică violență asupra persoanelor, precum și că acțiunile sale, prin conținutul lor, se deosebesc printr-o obrăznicie deosebită, și el dorește săvârșirea acestor acțiuni.

Astfel, instanța de fond neîntemeiat a reținut că, Ivanov Viorel a realizat acțiunile prejudiciabile cu intenție directă, or, din declarațiile martorilor apărării, cât și din declarațiile părților vătămate, participanții la conflictul din data de 28.09.2015 nu se cunoșteau între ei, nu se aflau în careva relații, iar Ivanov Viorel a recunoscut că a ridicat tonul vocii, fiind în stare de șoc, în legătură cu situația în care se afla cadavrul mamei sale, fapt confirmat și de martorii Chiriac Serghei, Șalin Florina și Gospodari Maria.

Totodată, Colegiul penal reține că, declarațiile părților vătămate Cobîscan Dumitru și Uștiuc Tamara sunt divergente, or, Cobîscan Dumitru declară că, Ivanov Viorel s-a încăierat cu infirmiera, care dorea să-l liniștească, dar acesta a îmbrâncit-o, iar Ușciuc Tamara declară că, Ivanov a apucat-o de gât cu o mână, iar cu cealaltă o lovea peste cap și a împins-o de perete, de care s-a lovit cu capul.

Mai mult ca atât, însăși partea vătămată Cobîscan Dumitru declară că, conflictul a durat vreo 10 minute, timp în care i-a aplicat lovituri în regiunea capului, iar peste 5 minute a intrat infirmiera, astfel nu se constată că a fost încălcată ordinea publică, însoțite de aplicarea violenței asupra persoanelor, or, la momentul aplicării loviturilor părții vătămate Cobîscan Dumitru, în birou era doar el și agresorul, iar când a intrat infirmiera ultimul a îmbrâncit-o, iar peste 7-8 minute a intrat asistenta, care a declarat că, a aflat că, Ivanov Viorel i-a aplicat lovituri cu palma peste față lui Cobîscan Dumitru, însă ea personal nu a văzut.

Colegiul mai atenționează că, din declarațiile părților vătămate Cobîscan Dumitru și Uștiuc Tamara, Ivanov Viorel a fost scos de către poliție din biroul lui Cobîscan Dumitru, iar martorul Șalin Florina a declarat că, „...Când a încercat să-l liniștească pe domnul Ivanov, el puțin s-a îndârjit la ea, dar a ascultat-o, s-a liniștit și a plecat din birou, fără a o agresa. Domnul Ivanov a întrebat-o de ce mama sa se află în așa stare și i-a răspuns că medicul Cobîscan este răspunzător și să-l întrebe pe dumnealui...”.

Astfel, se constată că, Ivanov Viorel nu a avut intenția de a încălca ordinea publică, dar a fost afectat de atitudinea medicilor față de cadavrul mamei sale, care fiind adus la morgă pentru a i se face autopsia a fost lăsată fără îngrijirile necesare."

Instanța de apel a reținut că, acțiunile lui Ivanov Viorel nu au depășit gradul de pericol social al unei contravenții, or, în urma analizei ansamblului de probe administrate, cercetate și verificate în modul stabilit, instanța de apel a constatat că, acțiunile lui Ivanov Viorel urmează a fi încadrate în baza art. 78 alin. (2) Cod contravențional, pe motiv că fapta nu întrunește elementele infracțiunii de huliganism, dar întrunește componentele contravenției și anume prin acțiunile sale a cauzat vătămarea intenționată ușoară a integrității corporale care a provocat o dereglare de scurtă durată a sănătății sau o pierdere neînsemnată, dar stabilă, a capacității de muncă părților vătămate Cobîscan Dumitru și Uștiuc Tamara.

Instanța de apel a ajuns la concluzia încetării procesului penal în privința lui Ivanov Viorel pentru fapta comisă în privința părților vătămate Cobîscan Dumitru și Uștiuc Tamara și soluționarea cauzei potrivit dispozițiilor Codului contravențional.

Potrivit reglementărilor în vigoare stabilirea vinovăției unei persoane în comiterea unei fapte contravenționale are loc în baza unor probe care urmează a fi colectate, administrate și cercetate la faza stabilirii faptei contravenționale.

Învederând prevederile articolelor 425 alin. (1) și (3) Codul contravențional, luând în considerație declarațiile părților vătămate și a martorilor, cât și concluziile rapoartelor de expertiză medico-legală care au stabilit prezența leziunilor corporale neînsemnate la părțile vătămate, instanța de apel a constatat că la caz, prezența elementelor contravenției prevăzute la art. 78 alin. (2) Cod contravențional, adică, vătămarea intenționată ușoară a integrității corporale care a provocat o dereglare de scurtă durată a sănătății sau o pierdere neînsemnată, dar stabilă, a capacității de muncă.

Instanța de apel a considerat neîntemeiate argumentele avocatului Rotaru Vitalie în numele inculpatului Ivanov Viorel, privind achitarea ultimului, or, potrivit probelor anexate la materialele cauzei vinovăția lui Ivanov Viorel, în comiterea contravenției prevăzute la art.78 alin. (2) Cod Contravențional, a fost demonstrată pe deplin. La concret, vina lui Ivanov Viorel, în comiterea contravenției prevăzute la art. 78 alin. (2) Cod Contravențional, s-a atestat că a rezultat din probele administrate și cercetate în ședința de judecată, obținute prin intermediul mijloacelor de probă și procedee probatorii, astfel, s-a considerat că argumentele inculpatului poartă un caracter declarativ și sunt combătute de probele materiale administrate și

anume: raportul de expertiză medico-legală cu numărul 2458 D, întocmit la 15.10.2015, în privința lui Cobîscan Dumitru (f. d.22; Vol. I), raportul de expertiză medico-legală cu numărul 2457 D, întocmit la 15.10.2015, în privința lui Uștiuc Tamara (f. d. 31, Vol. I), declarațiile părților vătămate Cobîscan Dumitru și Uștiuc Tamara.

Instanța de apel, stabilind că contravenția a fost comisă de către Ivanov Viorel la 25.09.2015, orele 10.30, a considerat necesar a înceta procesul în conformitate cu art. 441 alin. (1) lit. b) Cod contravențional, din motivul expirării termenului de prescripție de tragere la răspunderea contravențională care, la momentul comiterii contravenției, era de trei luni.

Instanța de apel a considerat că prima instanță neîntemeiat a dispus încasarea din contul inculpatului a prejudiciului moral în sumă de 10 000 lei și a reținut că Ivanov Viorel i-a aplicat lovituri lui Cobîscan Dumitru, provocându-i dureri fizice, acesta l-a ponegriț la televiziune, l-a înjosit, l-a insultat, astfel rezultă cu certitudine că Cobîscan Dumitru, în calitate de parte vătămată, a suferit un prejudiciu moral materializat într-o suferință psihică, care depășește măsura a ceea ce este normal suportabil, prejudiciu moral pe care Ivanov Viorel urmează să-l repara în temeiul art. 1422 alin. (1) Cod civil, în vigoare la momentul comiterii contravenției.

Instanța de apel a constatat că lui Cobîscan Dumitru i-au fost cauzate consecințe nefaste determinate de retrăiri, încordare psihică, stare de disconfort și alți factori, din care derivă suferințe morale suportate de către reclamantul Cobîscan Dumitru.

Considerând că Cobîscan Dumitru este îndreptățit să obțină repararea prejudiciului moral, cauzat prin comiterea de către Ivanov Viorel a contravenției prevăzute la art. 78 alin. (2) din Codul contravențional comisă la data de 28 septembrie 2015, instanța de apel a conchis că suma de 2 000 de lei îi va asigura lui Cobîscan Dumitru o compensație suficientă și echitabilă a prejudiciului moral suferit.

Instanța a reținut ca fiind întemeiată pretenția părții vătămate Cobîscan Dumitru privind încasarea cheltuielilor de asistență juridică în mărime de 500 lei, care se confirmă prin ordinul de plată din 17.05.2016 (f.d. 107, vol. II) și se circumscriu criteriului cheltuielilor necesare și rezonabile, prevăzut la art. 96 alin. (1) Cod de procedură civilă.

Instanța de apel a reținut a fi nefondată concluzia primei instanțe prin care a admis solicitările acuzatorului de stat și a dispus încasarea din contul inculpatului Ivanov Viorel în beneficiul statului cheltuielile judiciare în sumă de 112 lei, cu titlu de cheltuieli pentru efectuarea expertizelor, or, potrivit art. 227 alin. (1), (2) Cod de procedură civilă, cheltuieli judiciare sânt cheltuielile suportate potrivit legii pentru asigurarea bunei desfășurări a procesului

penal.

Instanța de apel a reținut că la caz au fost efectuate două expertize judiciare, însă prima instanță a reținut că la caz au fost suportate cheltuieli judiciare pentru efectuarea raportului de expertiză judiciară nr. 202025D0275 din 22.12.2020, însă la cel de a-1 doilea raport de expertiză nici nu s-a expus, însă aceste rapoarte au fost întocmite până la intrarea în vigoare a modificărilor efectuate la art. 143 Cod de procedură civilă și anume până la data de 09.02.2018.

Instanța de apel a stabilit că ordonatorul expertizelor efectuate în speță este OSS al IP Orhei, loc. de poliție Clapaniuc Denis, aceste cheltuieli sunt suportate din contul statului, care, reieșind din obligațiile pozitive ce țin de desfășurarea unui proces penal, urmează să realizeze în mod prompt și eficient acțiunile în vederea descoperirii infracțiunilor și contracarării activității infracționale, astfel nu pot fi puse în sarcina inculpatului cheltuielile necesare pentru realizarea acțiunilor ce vin să confirme vinovăția acestuia.

5. Decizia instanței de apel este atacată cu recurs ordinar de către procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Devder Djulieta, prin care invocând incidența *pct. 6) și 12)* a dispozițiilor alin. (1) art. 427 Cod de procedură penal, solicită admiterea recursului, casarea deciziei și menținerea sentinței.

5.1 În susținerea recursului, procurorul invocă următoarele:

- faptei săvârșite i s-a dat o încadrare juridică greșită, deoarece instanța de apel eronat a conchis că acțiunile inculpatului Ivanov Viorel nu se reșădesc în conjunctura infracțiunii de huliganism prevăzut de art. 287 alin. (1) Cod penal;

- instanța de apel, verificând cauza sub aspectul calificării infracțiunii, urma să raporteze situația de fapt constatată la fiecare din elementele constitutive ale infracțiunii imputate inculpatului, să subsumeze aceste fapte cu împrejurările cauzei, respectiv să dezvăluie concluzia de reîncadrare a acțiunilor, expunându-și punctul său de vedere asupra fiecărei probe aduse în sprijinul învinuirii imputate acestuia, însă pe caz a fost înfăptuită o apreciere eronată și formală de ordin general, a probelor și circumstanțelor cauzei penale;

- la adoptarea soluției, instanța urma să țină cont de Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție nr.4 din 19.06.2006 „Cu privire la practica judiciară în cauzele penale despre huliganism”;

- instanța de apel nu a luat măsurile necesare pentru ca probe concludente și utile, prezentate de partea acuzării, să fie cercetate și apreciate la justa lor valoare, astfel ca toate elementele de fapt să aibă o relevanță

juridică, iar prin aceasta, instanța de apel a încălcat exigențele art. 414 Cod de procedură penală;

- concluziile instanței de apel sunt pripite, iar situația creată condiționează necesitatea casării deciziei instanței de apel pe motivele și temeiurile prevăzute la art. 427 alin. (1) pct. 6), 12) Cod de procedură penală, or instanța de apel a admis o eroare gravă de drept, astfel încât faptei săvârșite i s-a dat o încadrare juridică greșită.

6. Judecând recursul ordinar, în raport cu actele cauzei, Colegiul penal lărgit ajunge la concluzia că acesta urmează a fi admis, cu casarea deciziei instanței de apel, din următoarele considerente.

Se constată că, procurorul, respectând prevederile art.422 Cod de procedură penală, a declarat recursurile ordinare în termen.

Conform art. 424 alin. (2) Cod de procedură penală, instanța de recurs examinează cauza numai în limitele temeiurilor stipulate expres de art. 427 Cod de procedură penală.

Potrivit art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi atacate cu recurs ordinar pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel la judecarea cauzei.

Potrivit practicii judiciare constante, erorile de drept pot fi erori de drept formal sau procesual și erori de drept material sau substanțial. Instanța de recurs verifică dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

Potrivit prevederilor art. 434 Cod de procedură penală, judecând recursul împotriva deciziei instanței de apel, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție verifică legalitatea hotărârii atacate pe baza materialelor din dosar și se pronunță asupra tuturor motivelor invocate în recurs de titularul acestuia.

Soluția de admitere a recursului ordinar declarat, în drept, se întemeiază pe dispoziția art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, potrivit căreia judecând recursul instanța este în drept să-l admită, cu casarea parțială a hotărârii atacate și dispunerea rejudecării cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanță, la această etapă a procedurilor.

Prin urmare, instanța de recurs poate să intervină în soluția instanței de apel, inclusiv și să o caseze total, atunci când se constată admiterea erorilor de drept, de natură să afecteze echitatea desfășurării procesului și care au avut drept consecință adoptarea unei hotărâri contradictorii și nemotivate.

Totodată, Colegiul evidențiază și prevederile art. 414 Cod de procedură penală, în care se stipulează asupra căror chestiuni de fapt și de drept urmează să se expună instanța, la etapa judecării cauzei în procedura de apel.

La chestiunile de fapt se atribuie următoarele aspecte: dacă fapta reținută a fost săvârșită ori nu, dacă fapta a fost comisă de inculpat și, dacă da, în ce împrejurări a fost comisă, dacă există circumstanțe atenuante și agravante, dacă probele corect au fost apreciate prin prisma art. 101 Cod de procedură penală.

În ce privește chestiunile de drept pe care urmează să le soluționeze instanța de apel, acestea sunt: dacă fapta întrunește elementele infracțiunii, dacă infracțiunea a fost corect calificată, dacă pedeapsa a fost individualizată și aplicată just, dacă normele de drept procesual sau penal au fost corect aplicate.

Este relevant de specificat că, potrivit art. 417 alin. (1) pct. 8) Cod de procedură penală, decizia instanței de apel trebuie să cuprindă, printre altele, temeiurile de fapt și de drept care au dus, după caz, la respingerea sau admiterea apelului, precum și motivele adoptării soluției date.

În acest context, Colegiul penal lărgit notează că, hotărârile pronunțate de instanțele de fond trebuie să fie motivate atât în fapt, cât și în drept, în corespundere cu prevederile legislației în vigoare, pentru a permite instanței superioare de a verifica corespunderea hotărârii pronunțate cu legea.

Necesită a se avea în vedere că nu numai nemotivarea hotărârii, dar și motivarea insuficientă sau motivarea în termeni generali, vagi, reprezintă motiv de casare. Nemotivarea ca o omisiune esențială apare astfel ca un viciu de procedură.

În conformitate cu art. 419 Cod de procedură penală, rejudecarea cauzei de către instanța de apel se desfășoară potrivit regulilor generale pentru examinarea cauzelor în primă instanță, care se aplică în mod corespunzător. Colegiul penal lărgit constată că aceste prevederi legale, deși sunt obligatorii, nu au fost respectate pe deplin la rejudecarea cauzei în apel, iar erorile admise nu pot fi corectate în ordinea procedurii de recurs.

Din conținutul recursului declarat de către procuror, rezultă că acesta se întemeiază pe prevederile art. 427 alin. (1) *pct. 6) și 12)* Cod de procedură penală, referindu-se la situațiile în care hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, instanța a admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția instanței și faptei săvârșite i s-a dat o încadrare juridică greșită.

Analizând textul deciziei contestate prin prisma argumentelor invocate în recurs și temeiurilor de casare nominalizate, Colegiul penal constată că criticile aduse de către titularul cererii de recurs și-au găsit confirmare în

speța dedusă judecății sub aspectul că hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, instanța de apel a admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția și faptei săvârșite i s-a dat o încadrare juridică greșită.

În acest sens Colegiul penal reține că potrivit rechizitoriului, *Ivanov Viorel a fost învinuit că la 28 septembrie 2015, aproximativ la ora 10.30, în incinta biroului de serviciu al expertului judiciar medico-legal Cobîscan Dumitru, amplasat în sediul Secției Medico-Legale a Spitalului raional Orhei, ... încalcând grosolan ordinea publică, exprimând o vădită lipsă de respect față de societate, în mod public, manifestând o neglijare premeditată demonstrativă a conduitei în societate, în prezența mai multor persoane, dând dovadă de necuviință și neobrăzare, cu scopul de a înjosi onoarea și demnitatea expertului judiciar medico-legal Cobîscan Dumitru, având un comportament batjocoritor, i-a strigat jignitor și necenzurat, apoi, fără pricină, din intenții huliganice, urmărind manifestarea bravurei sale și a forței grosolane, i-a aplicat mai multe lovituri cu pumnii în regiunea capului, cauzându-i lui Cobîscan Dumitru vătămări corporale ușoare cu dereglarea sănătății de scurtă durată sub formă de traumă cranio-cerebrală închisă manifestată prin comoție cerebrală, echimoză cu edem al țesuturilor moi subdiacente la nivelul feței.*

Ulterior, nu s-a supus cerințelor legale ale înfirmierei Secției Medico-Legale a Spitalului raional Orhei, Uștiuc Tamara, de a înceta acțiunile huliganice și la încercarea acesteia de a curma acțiunile huliganice, a aplicat în privința cet. Uștiuc Tamara violență, exprimată prin lovirea cu pumnii în regiunea capului, apucarea cu mâinile de gât, împingerea violentă cu capul de perete, acțiuni soldate cu cauzarea ultimei a vătămarilor corporale ușoare cu dereglarea sănătății de scurtă durată sub formă de traumă cranio cerebrală închisă manifestată prin comoție cerebrală, laringită acută posttraumatică, acțiuni care au suspendat temporar activitatea normală a Secției Medico-Legale a Spitalului raional Orhei.

Prima instanță a reținut fapta infracțională considerată ca fiind dovedită, descrisă supra, stabilind vinovăția lui Ivanov Viorel de comiterea infracțiunii prevăzute de **art. 287 alin. (1) Cod penal**, pe semnele: *huliganismul, adică acțiunile intenționate care încalcă grosolan ordinea publică, însoțite de aplicarea violenței asupra persoanelor, de opunerea de rezistență violentă altor persoane care curmă actele huliganice.*

Prin aceeași sentință, Ivanov Viorel a fost liberat de răspundere penală pe art. 287 alin. (1) Cod penal, în legătură cu expirarea termenului de prescripție de tragere la răspundere penală și s-a încetat procesul penal în cauză, în legătură cu expirarea termenului de prescripție de tragere la răspundere penală.

Instanța de apel, însă a reținut următoarea faptă:

„Ivanov Viorel, la data de 28 septembrie 2015, aproximativ la ora 10.30, în incinta biroului de serviciu al expertului judiciar medico-legal Cobîscan Dumitru,

amplasat în sediul Secției Medico-Legale a Spitalului raional Orhei, pe adresa or. Orhei, str. Constantin Negruzzi 85, i-a aplicat lovituri cu pumnii în regiunea capului, cauzându-i lui Cobîscan Dumitru vătămarea intenționată ușoară a integrității corporale care a provocat o dereglare de scurtă durată a sănătății sau o pierdere neînsemnată, dar stabilă, a capacității de muncă. Ulterior, a maltratat-o și pe infirmierei Secției Medico-Legale a Spitalului raional Orhei, Uștiuc Tamara, apucând-o de gât, împingerea în perete, acțiuni soldate cu cauzarea ultimei a vătămărilor corporale ușoare cu dereglarea sănătății de scurtă durată sub formă de traumă cranio cerebrală închisă manifestată prin comoție cerebrală, laringită acută postraumatică, acțiuni care au suspendat temporar activitatea normală a Secției Medico-Legale a Spitalului raional Orhei.

Instanța de apel a statuat că astfel, prin acțiunile sale, Ivanov Viorel a comis contravenția prevăzută de **art. 78 alin. (2) Cod Contravențional**, și anume *vătămarea intenționată ușoară a integrității corporale care a provocat o dereglare de scurtă durată a sănătății sau o pierdere neînsemnată, dar stabilă, a capacității de muncă.*

În motivarea soluției adoptate, instanța de apel a menționat în decizie că *nu se constată că a fost încălcată ordinea publică, însoțite de aplicarea violenței asupra persoanelor, or, la momentul aplicării loviturilor părții vătămate Cobîscan Dumitru, în birou era doar el și agresorul, iar când a intrat infirmiera ultimul a îmbrâncit-o, iar peste 7-8 minute a intrat asistenta, care a declarat că, a aflat că,*

Analizând decizia recurată, Colegiul lărgit conchide că, instanța de apel a ignorat prevederile legale și pripit a ajuns la concluzia de reîncadrare a acțiunilor inculpatului Ivanov Viorel din norma penală prevăzută de art. 287 alin. (1) Cod penal după indicii calificativi: *huliganismul, adică acțiunile intenționate care încalcă grosolan ordinea publică, însoțite de aplicarea violenței asupra persoanelor, de opunerea de rezistență violentă altor persoane care curmă actele huliganice în norma contravențională, prevăzută de art. 78 alin. (2) Cod contravențional - vătămarea intenționată ușoară a integrității corporale care a provocat o dereglare de scurtă durată a sănătății sau o pierdere neînsemnată, dar stabilă, a capacității de muncă, considerând că inculpatul Ivanov Viorel nu a întreprins acțiuni intenționate care ar încălca grosolan ordinea publică, ori și-ar fi dorit săvârșirea acțiunilor de încălcare grosolană a ordinii publice cu aplicarea violenței asupra persoanelor.*

În această ordine de idei, Colegiul lărgit atestă că, infracțiunea de huliganism trebuie delimitată de anumite fapte contravenționale, prevăzute în Codul contravențional: ultragiurea colaboratorului organelor de ocrotire a normelor de drept, opunerea de rezistență (art.353 Cod contravențional); huliganismul nu prea grav (art.354 Cod contravențional); tulburarea liniștii (art.357 Cod contravențional); tragerea din armă de foc în locuri publice, în

locuri nerezervate pentru tragere, în locuri rezervate, dar cu încălcarea modului stabilit (art.363 Cod contravențional), vătămarea integrității corporale (alin.(1) și (2) art.78 Cod contravențional).

Este de menționat că, huliganismul incriminat de norma penală, în afară de prezența acțiunii principale – încălcarea grosolană a ordinii publice, presupune și prezența unei acțiuni adiacente –acțiune exprimată, alternativ, în: aplicarea violenței asupra persoanelor, folosirea altor obiecte pentru vătămarea integrității corporale.

Este necesar de precizat că faptele indicate supra constituie acțiuni intenționate, ce încalcă grosolan ordinea publică, iar această circumstanță apropie componența de contravenție menționată de infracțiunea de huliganism. Or, atunci când are un caracter complex, infracțiunea de huliganism include, ca acțiune principală, încălcarea grosolană a ordinii publice.

Încălcarea grosolană a ordinii publice ce exprimă o vădită lipsă de respect se consideră săvârșirea unor acțiuni intenționate ce atentează la regulile sociale și morale de conviețuire, care sunt încălcate într-un mod grosolan și demonstrativ de către violatorul ordinii publice prin necuviință, neobrăzare, comportare batjocoritoare cu cetățenii, prin înjosire a onoarei și demnității persoanei, încălcare îndelungată și insistentă a ordinii publice, zădărniciere a activităților de masă, suspendare temporară a activității normale a întreprinderilor, instituțiilor, organizațiilor, transportului obștesc etc.

Prin „acțiuni care încalcă grosolan ordinea publică” se înțelege fapta săvârșită în public, îndreptată împotriva ordinii publice, care se concretizează în acostarea jignitoare a persoanelor, în alte acțiuni similare, ce încalcă normele etice, tulbură ordinea publică și liniștea persoanelor.

Colegiul penal lărgit consemnează, că deosebirea dintre contravenții și infracțiunea de huliganism: contravențiile nu presupun și existența unei acțiuni adiacente alternative, exprimate în: 1) aplicarea violenței asupra persoanelor; 2) amenințarea, cu aplicarea violenței, asupra persoanelor; 3) opunerea de rezistență violentă reprezentanților autorităților sau altor persoane, care curmă actele huliganice (*Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova nr.4 din 19.06.2006 cu privire la practica judiciară în cauzele penale despre huliganism*).

Astfel, în cazurile în care acțiunile au fost însoțite de o încălcare grosolană evidentă a ordinii publice de către făptuitor, aceste acțiuni urmează a fi calificate drept huliganism, iar în această part, recalificând acțiunile inculpatului, instanța de apel nu a eronat evitat expunerea

argumentată, limitându-se la constatarea superficială precum că fapta nu a fost comisă în loc public.

Referitor la concluzia instanței de apel, precum că *inculpatul Ivanov Viorel nu a avut intenția de a încălca ordinea publică, dar a fost afectat de atitudinea medicilor față de cadavrul mamei sale, care fiind adus la morgă pentru a i se face autopsia a fost lăsată fără îngrijirile necesare*, Colegiul lărgit menționează că, potrivit art. 17 Cod penal, se consideră că infracțiunea a fost săvârșită cu intenție dacă persoana care a săvârșit-o își dădea seama de caracterul prejudiciabil al acțiunii sau inacțiunii sale, a prevăzut urmările ei prejudiciabile, le-a dorit sau admitea, în mod conștient, survenirea acestor urmări.

Colegiul penal consideră întemeiate argumentele procurorului expuse în recurs, precum că *faptei săvârșite i s-a dat o încadrare juridică greșită, deoarece instanța de apel eronat a conchis că acțiunile inculpatului Ivanov Viorel nu se regăsesc în conjunctura infracțiunii de huliganism prevăzut de art. 287 alin. (1) Cod penal*, reținând totodată că instanța de apel nu a ținut cont de Hotărîrea Plenului Curții Supreme de Justiție nr.4 din 19.06.2006 „Cu privire la practica judiciară în cauzele penale despre huliganism”, prevederile căreia au fost expuse supra.

Din analiza deciziei recurate, Colegiul lărgit atestă că instanța de apel nu a supus verificării și aprecierii sub toate aspectele, complet și obiectiv a probelor administrate, nu a analizat circumstanțele cauzei, nu a coroborat probele între ele și nu le-a analizat din punct de vedere al pertinentei, în special declarațiile inculpatului urmau a fi analizate în coroborare cu cele depuse de către părțile vătămate Cobîscan Dumitru și Uștiuc Tamara și martorii Gospodari Maria și Șalin Florina.

Colegiul penal lărgit consideră necombătută și neargumentată de fapt și de drept de către instanța de apel concluzia primei instanțe, precum că *inculpatul a exprimat o vădită lipsă de respect față de societate, or a săvârșit acțiuni intenționate prin care a încălcat grosolan și demonstrativ ordinea publică prin neobrăzare, înjosind onoarea și demnitatea angajaților Secției Medico-Legale ale Spitalului raional Orhei (a părților vătămate Cobîscan Dumitru și Uștiuc Tamara)*.

Subsidiar, instanța de recurs atestă o contradictorialitate în partea descriptivă a deciziei, instanța de apel, pe de o parte enunțând că *„concluziile rapoartelor de expertiză medico-legală care au stabilit prezența leziunilor corporale neînsemnate la părțile vătămate”*, ulterior constată *„prezența elementelor contravenției prevăzute la art. 78 alin. (2) Cod contravențional, adică, vătămarea intenționată ușoară a integrității corporale”*.

Astfel, Colegiul penal lărgit conchide că, judecând cauza dată, instanța de apel a comis eroarea de drept prevăzută de art. 427 alin. (1) pct. 6) și 12)

Cod de procedură penală, la care se face referire în recurs, eroare ce nu poate fi corectată de către instanța de recurs, deci există temeiul de casare a soluției adoptate de către instanța de apel.

Reieșind din aceste circumstanțe, Colegiul lărgit consideră necesar a casa total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 01 martie 2022, cu dispunerea rejudecării cauzei de către instanța de apel.

7. La rejudecarea cauzei, instanța de apel urmează să se conducă de prevederile art. 436 Cod de procedură penală, care stabilește procedura de rejudecare și limitele acesteia, să se pronunțe în modul convenit și în strictă conformitate cu prevederile legale asupra motivelor indicate în apelurile declarate, să cerceteze, să verifice și să aprecieze profund probele administrate pe parcursul procesului penal în strictă conformitate cu cerințele legii, să le dea apreciere convenită cu argumentarea admisibilității sau inadmisibilității fiecărei probe examinate, să-și argumenteze clar concluziile sale în decizia adoptată, ținând cont de motivele casării deciziei atacate, de practica unitară în acest domeniu, de practica relevantă a CtEDO, să pronunțe o hotărâre legală și întemeiată.

8. În conformitate cu art. 434, 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

DECIDE:

Admite recursul ordinar declarat de către procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Devder Djulieta, casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 01 martie 2022, în cauza penală în privința lui *Ivanov Viorel XXXXX* și dispune rejudecarea cauzei, de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Decizia nu este susceptibilă de a fi atacată.

Decizia motivată este pronunțată la **26 august 2022**.

Președinte

Toma Nadejda

Judecători

Boico Victor

Diaconu Iurie

Catan Liliana

Guzun Ion